

Compium Logicae

Conimbr. a. s. p.

Jacobo p^r e so
ciet^e Jh^s. Dec^e.

in lucem pro
latum. ~

Prefatio. ~

Qua de Dialectica doct^e pariter, ac diffuse in
Logica Conimbr. dicta sunt, secund^a via Juris

in compendiu³ redigere curabo. Quo in opere perspicuitas
necessariam ee, nullus nescit; breuitate³ uero ee utilem (Cyro-
nobis praecipue) omnes fatent^r, et pulchra Lyricus docuit
et in haec uerba.

Quidquid praecipies, esto breuis; ut cibus dicta

Percipiant animi duces, teneantq; fideles.

Ita utraq; ita alter perire ut in compendiu³ adduqueant,
difficile in penam³ quoque assequant^r. Nam (Peste hinc)
Breuitas non obscura, contra reru³ naturam est. Nunc pe-
riculo³ enervit, et, si uis non ad affectet breuitate³
in Breuia et Syrtos obscuritatis infeliciter nau-
rat aut si perspicuitate³ ambiat, ad longitudinis Sco-
pulis, irritis compendij labore prolabitur. Quare
nobis in^r Sylla³, et caribidem nauigantibus, ita mo-
derandus erit clauus, ut in neutram quoad peni
possit (aspirante in^r Sumine) delectamus. De in^r pporu³
(Quanguelio testate) ubi consumant^r, i³ breuiate³ fauere
sup^r terra³, h³q; electi. S. Aug. Hoc ipsu³, igit, ubi consumant^r i³ breuiate³
ne obscuru³ deus ee uoluit: i³ br. nec n³ uacaret leg³, i³ aperta³ ne
qs dicat, n³ mihi licuit Intelligere. Ita Aug. Igit^r docet clarit^r in^r in^r
habimur, ut huic labori aliq³ desidia n³ accidat.

Arce po-
sea.

Epist. 19. ad
Paulinum.

Isa. cap.

cap. 9. lib. de dia-
crisis. c. 20.

^a
Q. 1. Proxiales. 2

Art. 1°

Unde hoi prouenerint ad
Artes.

Res. Artes prouenisse homini ab experientia. Nam homo, presupposito Intellu, que a Deo accepit, accedente deinde sensuum ministerio, et experientia, artium, scientiarum que habitus, paulatim, et repetitione aliquorum actuum, acquisiuit.

Art.

Contra Aris de p^o d^o dices e^o. Dant^r artes, q^o i^o de p^ois p^ont n^o con-
 p^ont: q^o de p^o n^o constat. Et Aris quia artes seu scia^o qua dant^r in di-
 uino, et angelico Intellu, si uera abees (q^o n^o hoc audeat denegare): et
 t^o n^o s^o collectio hui^o: q^o Mai. et cont^r p^ont. Min^o cont^r quia Deus
 una simp^ossa cognit^r oia: p^ohendit Inq^o u^o unico hui^o seu sp^o ex^o cuius-
 q^o artis ob^o complectis: q^o n^o dant^r in illis collis hui^o. Ex^o c^o Aris
 et q^o cont^r ad p^ois illius am^o in diuino et ang^o Intellu dari
 artes, qua^o n^o sunt collis hui^o: quas t^o p^o n^o intenderint definire.
 Eas. n^o t^o definire uoluerunt, q^o nouerant, nempe creatas, et
 hui^o. Ex^o 2°. scia^o Dei, et angelor^o comprehend^r in diuino,
 si per hui^o intelligant^r n^o potes, s^o ob^o. Cum. n^o Deus et Inq^o mal-
 tas res cognoscat, diu^o possunt h^ore collectione hui^o ob^o.
 s^o e^o r^ontis e^o facili^o.

Dices 2°. Exco^o op^oio rejicit^r a de p^ore artis, quia tendit
 in ob^o q^o p^o e^o falsu^o: s^o et ars tendit in rem, quae p^o e^o
 falsa, s^o in arte factu^o quod p^o n^o conformari cu^o arte. q^o et
 ipsa ars d^o rejici. Ex^o ad Min^o artem n^o audere p^ose in rem, quae
 p^ont e^o falsa, et per accidens. Nam p^ose, semp^o tendit in uerit^o, s^o in ar-
 te factu^o, quod e^o ip^ois artis p^oceptis conformet^r, q^o si a lig^o de uerit^o, id
 per accidens e^o n^o ar^o. Sed op^oio p^ose tendit in ob^o quod p^o e^o
 falsu^o: i^oq^o simpl^o d^o n^o dicit^r tendere in uerit^o. Et n^o dicit^r e^o quia
 ueritas op^ois pendet a^o ob^o: n^o ita ueritas artis, s^o potius ob^o, seu ar-

reperi ueritas pendet ex arte, siquidem ut sit perfecta, de conformari
cum illa.

Quæst. 3. Magia, et reliqua artes malefica, si uereamus: si bene
reputantur à deo. Et cont. quia si reijcerentur, esset illi quia hinc per
uicem agerent: scilicet hinc gaudens est (nempe esse malicia eorum, quæ nullis
artibus abutuntur): si non esset reijci dicit, quod hinc per uicem agerent.
Confir. quod scilicet speculatiua non in se sunt practica, quod ab hinc auaro
ad quæstum ordinantur: si seque artes malefica sunt mala, aut
inuales ex eo quod ab hinc flagitiose ad inferendum inuicem ordi
nantur. Et ad hinc artes maleficas esse quidem artes, non
esse deperitas à phis: in quod non comprehendit in suis definitione
eo quod dicit illis condico illa auentis, cuncti utiles, quem illi
regunt. Pro e quia ipsi uoluerunt deperire in artes, quod ab hinc
sunt inuenta, aut à Deo indita: non illas quod à Damone in
uenta; eo quod ex intentione ipsius Damonis, non ad utilitatem, sed ad per
niciam hinc, perse et cogitata. Et quis (absoluta) non sit malum tene
re hinc artes, siquid dicitur in illis et tenet, illas in Damonis
ministerium addiscere, hinc abuti, malicia, et cont. perse in utile
et non perniciosa, in et per solutio ad confir.

Quæst. 2^a.

Art. 1. 2. et 3.

De triplici artium divisione.

Triples est artium divisione. 1. rōe mō. 2. rōe finis. 3. rōe dignitatis.
rōe mō, et quam uocant, diuiduntur in reales et sermoneales. rōe
et finis, quem intendunt, in practicas et speculatiuas. Deniq rōe
dignitatis, quae in se hinc in superiores, et inferiores.

Quod attinet ad 1. diuisione. Artes sermoneales s illae q.
de sermone agunt, ut Grammatica, Rhetorica, et Dia. Gram.
Historia, et Poetica, ad Rhetoricam reuocantur, quia ad mouendos
opis diriguntur. Reales s q de rebus tractant, ut Philo, Meth.

Dicas: de sermo e res qda. q artes, q de illo tractant, reales di-
cenda s. Rg. quis sermo late loq, ut res qda. His en huc lo, h
magis stricte appellare q nos, illa en, q a sermone distinguib.

Quod attinet ad 2. diuisione. Artes practicae s quae finis
a praxis, seu operis. Contemplatiua, s quae finis e sola uerita-
tis cognitio. Dum Practica diuiduntur in Agentes (quae contingunt
actiones manentes intra eisd agens, quales s Intelus, et uoluntas).
Et in efficietes, quae s operies in ex ternu opus coeunt, sive
illud opus diu permaneat, sive transeunt se hiat. Agentes pria
diuiduntur.

diuiduntur in dia³ qua dirigit actiones Intellus: et in motu³ Thia³ qua di-
rigit act³ uoluntatis. Iam uero motus Thia³ dicitur in Ethicam, Oeconomiam, et Po-
liticam. Politica dicitur in Monarchiam, Aristocraticam, et in alias p³.
Postremo Ars contemplat^{ua} dicitur in Thia³ Meth³, et Thia³. Thia³ in
dina³ et Motu³. Meth³ dicitur in uarias p³, qua inuoluntatis
in hoc articulo, s. Ethica

Quod attinet ad 3° dis. Artes superiores s. Thia³ nobiles, et mo-
tus. Thia³ uel nobiles, et dina³ inferiores s. 17. quae sunt liberales, quia
aiam lib³ huius in p³ et colunt. Reliquae autem seruiles quae uerant³
in opere mercenario, et corpus exerceant, quae oes his uersib³ conti-
nentur.

Lingua, Tropus, Auius, Numerus, Tonus, Angulus, Altra.

Reus, Nemo, Arma, Boatis, vulnere, fana, Taber.

Ad quas reuocantur aliae quae in uicini uisum uerantur, ut Ars pingendi.

Quaest. 3^a

Articulus 1°

Quo ordine Artes quaruntur in uentura.

5

R. Præsumpta fuerint artes practicae, quæ speculativa: et est Practicis, prius illæ, quæ in externo opere versantur; Nempè ars scribendi Grammatica; Historia; Dia; Rhetorica; Poetica. Deinde Mathematica disciplina, quas subsequuta est Philosophia naturalis, et moralis, ac tandem Philosophia naturalis, et Meth.

Ar. 2.

De ordine doctrinae et dignitatis

Artium.

Quæ abis e q' ord' artes addisci deant? R. prius e' addiscenda sermo-
cinales, quæ reales. Sæ sermocinales: prius Grammatica; Deinde Rhetorica; tandem Dia, quæ est prius Dia, q' Rhetorica addiscenda. Poetica
addisci deit reales; Nempè Mathematica; Physiologia; Moræ diu; Meth:
ac tandem Philosophia.

Quæ abis e Grammatice sine nobiliores alijs? R. specula-
tias et nobiliores practicas; tunc quia magis proprie diuina scia, et pro
ce p'ntur: tunc quia superior, et magis male mori p'cedunt, cum ad ope-
rat' est de dunt. In speculatiuis (qua numerum nob' oris) obtinet
1. Philosophia; 2. Meth.; 3. Physiologia; 4. Mathematica; 5. quia e' subas
ma lib' occupat; 6. e' subia corpora; 7. e' quareta, qua ig-
nobilius e, qua subia.

In Practicas, hie e' ordo nobilitatis. 1. Dia; 2. scia moræ,
3. Rhetorica, 4. Grammatica.

Quaest. 4.

Art. 1.

Diā sit scia.

Doctrina huius articuli iam tradita fuit lib. I. Inst. cap. 2. Illud eni
habet notabile, in Diā definiendi discrendi a re, quod sola Diā ueriter
ingrat dicitur. hoc. n. cat. et scij. cocē: sed quod ea tñ docet qui
pactis distinet sine errore. Illud et not. sine pñ. Diā (qui
ab eius op. n. differt) eē docere q. nō sit disām. sine eē remo-
tu. q. n. differt ab eius subto. eē ipso dicitur opus. i. q. s. di-
us, definitiones, et argutias.

Art. 3.

Diuidi Diā i. docente, et uentem.

Quis quibet ars practica diuidi potest in Docente, et uentem,
et in diuisis praecipue i. Diā ab. n. celebrat.

Igr Diā docens actualis, nō aliud ē, quā actus, (quod ppor-
tionate intellige de pñ, seu de Diā hūali) praescribens mōm
conspiciendi. v. g. syllab. qualis ē ille actus q. praesent; syllabus in
Barbara det constare tribus uerbis affinis hoc mō complicatis.
Diā u. uentem, nō aliud ē, quā ipsa syllab. conpō, l. potius ipse syllabus

confectus

confus ad norma prioris aetis.

Docet igitur divina diuina docente esse ueram sciam, ut. a. se-
quenti dicitur. De ueritate illius res est dubia; et omnia longiori dis-
putat ad id. Diuina ueritate in materia necessaria; syllogismus conuersus in materia necessaria;
et sciam? peruenit ad aliam sciam? in cuius materia syllogismus tales sunt, ut
si fiant in materia diuina, peruenire ad diuina; si autem in materia humana, per-
tinet ad humana; etc. Quare usus, seu diuina ueritas quae fit in
materia necessaria diuina, est diuina; ueritas illa diuina, seu diuina ueritas quae fit in
materia necessaria humana, est humana, et sic de ceteris.

Quod si diuina ueritas, seu usus diuina sit in materia probabilis, siue
talis materia sit ipsius diuina, siue aliam sciam? ad id est peruenit quod
immo ad diuina? ueritas per syllogismus non est in materia? quia per se
in materia probabilis, si probabilis; et ideo peruenit esse scientifica.

Notabis tamen quod illa etiam probabilis in materia aliam sciam? perue-
nit immo ad diuina? ueritas per syllogismus, quae in illis ex ordine, re-
motio tamen, et simpliciter longius peruenit ad sciam? in quibus materia fi-
unt; quia diuina familia est reliquarum sciam?; opes autem, quae
famulorum opera preparant, ad Dominorum facultates simpliciter
peruenit. Itaque dicimus non solum diuina docentem, sed et ueritatem in materia necessaria
ipsius diuina, et ueritatem illam tantum, quae actuata est in materia
probabilis, dicimus non esse sciam? sed tamen opus, et ideo simpliciter dicitur diuina ueritas.

Dabitur. Quibus diuina docentis, et ueritas sit ueritas, et ideo, an illa sint

7
in nra nra quibus dicitur quod dicitur, et quam notabilis suam hoc lo-
cipi p qualibet nota certa, et evidens p dros comparata. Nec dicit
hiam considerari posse i actu, l. hui. scia actus, et ut cogno, q tan-
dum durat, quandiu Intus operat. hualis e q hias qca hieqta
et frequente actum, q faciliat Intu ad eligendos alios factus
sols is, a q qducta fuit.

Sic q dicitur. Dia docens e propria scia. Hae e consue-
pet i. Curs. hoc lo. s. His m. In e quia ad u sciam requirit
nota certa, et evidens per dros comparata: s; Dia multas
hac hui notas: q. 1^a. Min. quia scia dicit de s; dros
quod gret sciam, De Dio, quod gret opus: dicitur et re-
gulas conuersionu recte se hie eita: q hie pures notas cer-
tas et evidentes.

2^a: Dia dicitur proprias passiones de uno actu: q
scia. copia tenet. p. nra quia dicitur de mis des, quod insensia
ad scias com parandas qd apperiat incognita et cognitas: q. 1^a.

3^a: si scia n eie scia, nulla e scia daret. c. s. n. scia nra
i facultate dros: q si nota dros n fuerit certa et evidens, de ad
scificia, n poterunt ee tales illa, qua bellius certitudine naturae.
atq hae e roe nra utit. h. sciam un Meth. d. scia. n.
16.

4^a: dicitur. Dia e una m. scia, a reliis scis distincta. In qua

quia huius distinguuntur per accidens, et huius per obiecta. Sed obiecta dicitur
esse diversa ab obiectis aliis, scilicet, ut in praecedente dicitur: quod ipsa est
distincta ab aliis rebus.

¶ Ad hoc dicitur quod una est scientia species, sicut Philosophica est: sicut est
Nominalis: qui asserunt dicitur dicitur species dicitur. Et quia unitas
scientiae non desumitur ab omni obiecto materialiter, sed formaliter: Inquit obiectum forte
dicitur quod unum est species in forma: quod ipsa est dicitur esse una unum speciem
ita scientia est talis. Nihil. Et quia obiectum est, et obiecta dicitur contempla-
ti obiectum materialiter, nec aliud est, quod potestas a perenni incognita
occurritur. sed hoc est ratio, seu potestas, et eadem specie motibus
dicitur: quod est.

Soluntur quaedam arg.

¶ Item dicitur quod precedente dicitur: per arte dicitur dicitur dicitur, sciendi,
seu scientia: quod non est scientia. Et contra quia minus semper est dicitur dicitur dicitur
eius est minus: quod si dicitur dicitur dicitur, erit dicitur dicitur dicitur, atque
dicitur non erit scientia.

¶ Intra semper dicitur dicitur ab illo, quod per illud est dicitur.
Et dicitur dicitur ad dicitur comparandas: quod dicitur dicitur dicitur
3. scientia dicitur dicitur de rebus dicitur: sed dicitur dicitur dicitur
de probabilibus: quod non est scientia.

¶ Ad hoc dicitur: Ans. Dicitur non est minus sciendi, sed est scientia pre-
parans ipsum minus sciendi, seu dicitur, Artes non quod dicitur dicitur
est

8

est m^o sciendi, usus est n^o effus^o pro c^o, ac si diceret, diam esse esse
q^o conficit m^o sciendi; quod nobis n^o repugnat.

Rem^o q^o e. Ant^o, et or. cont. Ad eius prob. or. Ant^o. Nam
figura, v^o, et quantitas n^o eiusd^o n^o accidentis; et in una e^o m^o ale
nus: q^o n^o op^o e^o, ut m^o temp^o sit diversa n^o are, cuius e^o m^o.

Ad 2° or. dia: diam^o motus q^o e^o in bon^o succedi aliu^o malum,
et calor in stru^o e^o ignis ad produendum aliu^o calore eiusde^o n^o sec^o.
q^o s^o dia poterit, q^o sit sua, et instr^o ad alias comparandas.

Ad 3° or. Nam si pcedat de dia docente, aut de viente
in ma^o necipius dia; si e^o pcedat de viente prob^o concedenda
est, et cont^o soluit^o quam diam utent^o i^o ma^o prob^o, n^o e^o sciam obte
facti certitudinis. Ind^o e^o n^o contra n^o.

Dein i^o 2° duas e^o. Nam, et alij phi^o n^o distinguunt diam
ab alijs: q^o ip^o n^o e^o ab alijs distincta.

2°. Per h^o scia distinguunt^o per m^o, et qua^o: atqui dia
n^o h^o propriam m^o, sed uagat^o per m^o alias scias: q^o n^o e^o
ab illis distincta.

3°. q^o alij infer^o e^o i^o ma^o nec^o aliar^o sciar^o, ibi
interuenit dia iudicando de bonitate cont^o: et in cur^o e^o
n^o pertinet ad diam, sed ad alias scias: q^o sua dia n^o h^o actus per
quos ab alijs scis distinguat^o, et cont^o n^o e^o scia ab alijs distincta.

I^o h^o e^o facile soluent^o. Ad 2° or. illos p^o ~~h^o~~

accipere. Dicitur in alio sub dicto ab illo in quo nos eam accipimus.
Accipimus. n. hoc lo. Dicitur pro arte dicitur, quae nec ab alijs
distinguitur, ut dicitur.

Ad 2^{am} Dy. Min. eē falsam, si pcedat de Dīa do-
cente. Acc. n. hec pcedat mān nē; pcedat dicitur de pcedat,
et arguitur eē aut veram si pcedat de Dīa utente in mā
pcedat, quā iō facemur n. eē dicitur.

Ad 3^{am}. quidquid sit de Mausqua n. opus ē ut semp
sit vera. C. Min. et d. Cont. Dicitur qd. fortasse dicitur qn
concurrit in mā alienus scia ad eloc. nec, n. elocet proprius
aut; id n. n. requiritur ut sit scia. Acc. n. plures alius accus
in mā probili. Cuius es dicitur, v. in pcedat dicitur in subro de
monstrandis, roa quorū vera scia appellat.

Dy. 4.

Dia docens sit pars
Phia.

Dy. agitur; pcedat ē, quia Phia ut hoc lo accipit, nil
quā scia quae cognoscit res demonstratue persuas
cās.

Non enim diuina est parui momenti; neque parui momenti
est, ordine sermo vocalis et dignis mentem. Deinde. De totali
phiam, seu ois illius pars expecti pp se ipsas. Nam
Phia motus q' est pars Phia n' expecti pp se ipsam,
sed pp mis componendis. Sic igitur dia, quis sic pars
phia, poterit expecti pp alias suas. Ad 5um.
Ma. Nam manus est pars et instrumentum artificis; q' igitur
Dia erit pars et Instru^o.

Art. 5us.

Dia Docēs est scia practica.

Non procedit q' de utente in ma probili; Hae
n. cum n' sit scia (ut dicitur) neq' practica, neq' spe-
culativa ei poterit. Procedit q' q' de Dia docente
et de utente in ma nec ipsius Dia. Ingre^o est
duplex scia.

1^a si serit diuina est sciam speculatiua. 2^a q' si
sequimur, docet est practica. finit^o est quia illa
scia est practica, cuius finis principalis et ultimatus
est Praxis, seu operatio (sive alioquin talis operatio
sit immanens, sive transiens): sed finis principalis.

et.

et ultimus dicitur est praxis .i. cōfī mī dī. ad quē
 ipsa dīa dirigit: q̄ dīa est scīa practica. Cōfīr. i.
 quia dīa versatī et dirīgēdis, et ordinandis ac-
 tibus Intūs, q̄tenus rēvīvunt ad mīr dīstī: s̄t illi
 actus, prout sunt dirīgībiles à vōi, sunt praxes.
 q̄ dīa versatī et praxim, et cōtīr. i. scīa practica.
 Cōfīr. 2° quia p̄hīa mōtus, ē scīa practica, quia
 dirigit act̄s volūtīs ad bene operandū. 3° s̄t
 dīa erit et practica quia dirigit act̄s Intūs ad bene
 operandū. dīscurrentiū.

In dāno q̄ dā arg.

Prō^a scīa ast. dīam et scīam speculativam,
 s̄ hae arg. i. illa ē scīa speculativa, cuius finis ē ve-
 ritatis cognitio, seu. Cōp̄. id ē contemplatio mī
 dīserendi, qui ē eius obiect. q̄ est speculativa.
 2°: actiones Intūs n̄ sunt praxes: q̄ dīa
 quā et illas versatī, n̄ ē practica. Cōtīr. tenet.
 Fīrī p̄r ex p̄hīa ast. Intūs ex tēnsione fīrī prae-
 tīcū, i. n̄ ē practīcū vōi suar. operandū, s̄ vōi aliar.
 extēnar. quās dirigit.

3°